

Toks įspūdis galėjo susidaryti Krynicoje, kur į tradicinį, jau 22 –ą, Ekonomikos forumą, sugužėjo virš 2500 dalyvių ir apie 500 žurnalistų iš viso pasaulio. Tokią svečių gausą galėjo nulemti patraukli Forumo tema: „Naujos vizijos sunkiems laikams: Europos ir Pasaulio konfrontacija su krize“.

Krynica – Lenkijos Druskininkai

Krynica – nedidelis Lenkijos miestelis, kuriame gausu viešbučių su SPA centrais, kažkuo panašus į Druskininkus. Nežiūrint į tai, kad Druskininkai – modernesnis, patrauklesnis poilsiautojams miestas negu Krynica, lenkai per įvairias konferencijas pritraukia pas save minias svečių. Nuo Krokuvos aerouosto iki Krynicos – mažiau nei 150 km, tačiau šis kurortas įrengė sraigtasparnių aikštelę ypatingai skubantiems žmonėms. Panašu, kad Druskininkams būtų labai naudinga, jei šiame Lietuvos kurorte būtų organizuojama daugiau tarptautinių konferencijų.

Krynicoje ekonomikos forumo metu svečiavosi Lenkijos ir Vietnamo Prezidentai, aukšti Europos Komisijos, NATO, Jungtinių Tautų pareigūnai, Centrinės ir Rytų Europos Vyriausybių ir nevyriausybinų organizacijų atstovai, politikai ir verslininkai, mokslininkai ir menininkai.

Rusijoje stiprėja pasipriešinimas

Lietuvos delegacija Krynicoje jautėsi kaip senais gerais laikais Žečpospolitoje – jiems tarsi gelbėjo namų sienos. Rusijos delegacijai Krynicos forumas nebuvo toks sėkmingas. Didžioji dalis pranešėjų iš Rusijos forumo dalyviams nebuvo nepatrauklūs dėl Kremliaus politikai atstovaujančio tono – kartais forumo dalyviai jautėsi taip, tarsi laiko mašina būtų juos perkėlusį į Sovietų Sąjungą. Iš Rusijos pranešėjų išsiskyrė

politologas A. Piontkovskij, kurio pasisakymai buvo matematiškai tikslūs ir priešiški V. Putino režimui. Rusijos Sisteminių Studijų tyrinėtojas A. Piontkovskis teigė, kad praėjus 20 metų po Sovietų imperijos sugriovimo, Rusija vėl grįžo į autoritarinį, diktatorinį režimą. Anot jo, opozicija įgauna vis daugiau jėgų. Dar neseniai keletas tūkstančių žmonių demonstracija būdavo kažkas ypatingo, o dabar net šimtatūkstantinė demonstracija – eilinis įvykis. Jis prognozuoja, kad valdžia Rusijoje neabejotinai keisis, bet ne rinkimų keliu, o spaudžiant visuomenei.

Rusijos Pasaulio civilizacijų instituto profesorius I. Čubais Krynico forume teigė, kad rusai susirūpinę Rusijos idėjos paieška. Vieni įsitikinę, kad Rusija turėtų būti orientuota į konkurencingumą, kiti – į „suverenią demokratiją“. Tačiau, anot jo, de facto Rusija yra kryžkelėje ir gali pasirinkti kelis variantus: pasukti atgal į Sovietų Sąjungą, atsigręžti į Vakarus, pamiršę tariamą „suverenią“ demokratiją arba tęsti tūkstantmetines Rusijos tradicijas.

Rusija energetikoje save laiko nepakeičiama

Rusijos Dūmos Energetikos Komiteto pirmininkas I. Gračev entuziastingai pasisakė už Europos Sąjungos ir Rusijos ekonominę ir energetinę integraciją. Jis forume teigė, kad tas, kas įsisavins Sibirą, valdys pasaulį. Tačiau, anot jo, įvairūs mitai ir vaiduokliai trukdo ES ir Rusijos bendradarbiavimui. I. Gračev savo mitus išskirstė į tris grupes. Pirmoji - skalūnų revoliucija. Skalūnai, anot jo, nenulems ateities energetikos, nes skalūnų savikaina net JAV – nekonkurencinga ir sudaro apie 150 – 200 JAV dolerių už 1000 kubinių metrų (autorius duomenimis, JAV skalūnų savikaina kai kuriuose gręžiniuose tesiekia 85 ir mažiau JAV dolerių). I. Gračev teigimu, antrasis plačiai tarp Vakarų ekspertų paplitęs mitas – gerbuvis nesusijęs su energetinių resursų augimu. Anot jo, dėl šio mito įsigalėjimo ir atsiranda įvairūs ekonominiai burbulai. Forumo dalyviams tokie aiškinimai skambėjo kaip paaiškinimas, kad ES neturi kitos alternatyvos kaip derintis prie Rusijos energetinių išteklių.

Rusijos pranešėjas atkreipė dėmesį ir į atsinaujinančių energijos šaltinių mitą. Anot jo, tokie energijos šaltiniai yra absoliuti utopija. Saulės ir vėjo energijos savikaina - atitinkamai 36 ir 18 JAV dolerio centų už kWh. Tuo tarpu forume dalyvavęs Vokietijos kompanijos „Enertrag“ konsultantas nusistebėjo tokiais skaičiais ir teigė, jog jų vėjo jėgainės pagamina elektrą už 5,7 centų ir pasiūlė ją eksportuoti į Rusiją. Jis taip pat pažymėjo, kad Sibiro dujų telkinių įsisavinimas – Rusijos interesas, o ES poreikis dujoms neišvengiamai mažės dėl pastatų renovavimo.

Priklauso nuo ES energetinės rinkos

Rusijos dujų bendrovės „Gazprom“ pirmininko pavaduotojas A. Mastepanov papildė pranešimą iš Rusijos, sakydamas, jog ES šalys vargu ar sugebės pradėti eksploatuoti skalūnų dujas anksčiau kaip 2025 m. Tuo tarpu yra suplanuota, kad 2025 metais Lenkijos BVP 0,8 proc. augimą užtikrins būtent skalūnų dujos. Tikimasi, jog šiame sektoriuje dirbs apie 0,5 mln. darbuotojų.

Tačiau „Gazprom“ atstovas pastebėjo, kad Rusija yra priklausoma nuo ES energetinės rinkos, kam pritarė ir kiti forumo dalyviai, nes Kinija sugriovė Rusijos iliuzijas, jog mokės už dujas tokią pat kainą kaip ES.

Olandijos Clingendale Energetinės programos tyrėjas Ch. Cleutinx atkreipė klausytojų dėmesį į tai, kad nuo 1990 metų pasaulyje labai pasikeitė energijos kaip prekės vaidmuo. Dabar energija tapo strategine preke, o

„Gazprom“ naudojami savo monopolistine veikla Centrinėje ir Rytų Europoje. Jis pateikė skaičius, jog Baltarusija už dujas moka Rusijai 160 JAV dolerių už 1000 kubinių metrų, Vokietija – 460, o Ukraina – 430.

Moldovos parlamentaras, Demokratinės partijos prezidentas M. Godea piktinosi, kad Rusija provokuoja konfliktus buvusiose Sovietų Sąjungos respublikose. Anot jo, nesutarimai Centrinėje Azijoje, Kaukaze, Moldovoje - tai Rusijos režisūra. Kita vertus, Rusija tampa derybų garantu, sprendžiant konfliktus šiuose regionuose ir tai, anot pranešėjo, yra visiškai nelogiška.

„Patys sukūrė konfliktus, patys ir tapo jų sprendimo arbitrais“, - Rusijos politiką apibrėžė Moldovos parlamentaras. Jam paantrino ir Gruzijos URM viceministras N. Vashakidze ir Azerbaidžano parlamentaras A. Mollazade.

Europos Universiteto Viadrinoje garbės profesorius G. Verheugen teigė, kad nė viena šalis negali išgyventi vieniša 21 –ame amžiuje.

„Ar galima teigti, kad demokratijos krizė nulėmė ir ekonominę bei euro krizę ES? ES nėra valstybė ir nepriima sprendimų kaip valstybė. Euro krizė neegzistuoja. Europos pinigai – stiprūs“, - forumo dalyviams kalbėjo G. Verheugen.

Vytautas Naudužas